

LIPERI TAIPALE JUVONEN

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Ville Luho 1958

Liperi, Taipale, Juvonen

Kertomus koekaiivauksesta kesällä 1958.

Löydöt: KM 14554:1-42.

Kuvat: F 22750/756.

Kesäkuussa v. 1957 löysi Tampereen Yhteiskoulun lehtori fil.maisteri Pirkko Juvonen Liperin pitäjän Taipaleen kylästä isänsä ylijunailija Emil Juvosen omistamalta huvilapalstalta kukkapenkkiä tehdessä joukon asbestikeraamisia saviastianpalasia jotka toimitti Hämeen museon johtajan, fil.maisteri Esko Sarasmon välityksellä Kansallismuseoon (KM 14254:1-9). Muinaistieteellisessä toimikunnassa todettiin, että kyseessä oli ns. epineoliittinen asuinpaikka ja allekirjoittanut määrättiin ottamaan sen tutkiminen kesän 1958 kenttätutyöohjelmaansa.

Asuinpaikka sijaitsee Liperin pitäjän Taipaleen kylässä Taipaleenjoen länsirannalla Liperin kirkolta n. 16,5 km linnuntietä suunnilleen luoteeseen, Taipaleen ortodoksiselta kirkolta n. 1 km etelälounaaseen ja Viinijärven rautatieasemalta n. 1 km länteen. Paikka on tasaista hiekkakangasta Viinijärvestä Heposelkään laskevan "Taipaleen"- eli "Viinijoen" muinaista rantatörmää, korkealla joen nykyisestä vedenpinnasta (ks. kuvaliitteet 1-7). Paikalla on kolme rantaterassia ja niistä ylemmällä asuinpaikkavyöhyke sijaitsee. Se ei rajoitu yksinomaan Juvosen pihamaalle ja puutarhaan, vaan jatkuu sieltä etelään naapurihuvilan puutarhaan, jonka omistaa Maikki Lasarof, ja jonkin matkaa vielä sieltäkin eteläänpäin. Sain

sen vaikutelman kuin kulttuurikerroksen vahvin osa olisi juuri Lasarof'in puutarhassa, mansikkamaan ja marjapensaiden kohdalla. Valitettavasti tarkempia tutkimuksia siellä ei voitu suorittaa.

Lehtori Pirkko Juvonen oli löytänyt saviastianpalaset kuvissa 2 ja 5 näkyvän kukkapenkin kohdalta n. 20 cm syvältä hiekkamaasta 1 m²:n suuruiselta alalta, asuinrakennuksesta n. 6 m koilliseen. Koekaivausalue avattiin kyseisen kukkapenkin vierestä. Siinä oli ylinnä n. 3-5 cm ohut kerros hienoa rantahiekkaa, nurmettunut, sen alla ohut, n. 1-2 cm paksu entinen humuskerros ja sen alla tumma mullanvärinen kulttuurikerros, vahvuudeltaan n. 10-12 cm ja alinna puhdas, keltainen rantahiekka. Löydökset olivat tuossa tummassa hiekkakerroksessa. Kiinteitä muinaisjäännöksiä kaivausalueella, joka oli n. 25 m²:n suuruinen, ei havaittu. Laajempaa kaivausta ~~kaivausta~~ paikalla ei voitu suorittaa sen puutarhaluonteen takia. Irrallisia löydöksiä kertyi 42 luettelonumeroa ja jos lasketaan mukaan lehtori Juvosen tekemät löydöt, 51 luettelonumeroa:

	Juvonen	Luhon	Yhteensä
saviastianpaloja	18	285	303
upokkaan(?) kappaleita	-	3	3
asbestikappaleita	-	21	21
kivilaji-iskennäisiä	1	7	8
kvartsikaapimia	-	2	2
käyttäjälkisiä kvartsi-iskennäisiä	-	1	1
kvartsi-iskennäisiä	-	40	40
palaneita luunsiruja	-	40	40
luunkappaleita	-	5	5
kuonaa	-	7	7
hiiltä	x	x	x
kuorta (?)	-	1	1
tuluspiitä	-	1	1

Löydösten suurimman ja mielenkiintoisimman ryhmän muodostavat saviastianpalaset, jotka ovat useammasta astiasta peräisin. Kaikki ovat asbestikeramiikkaa, mutta koristelukoussi ja reunan muoto niissä vaihtelee. Eräille löytyvät vastineet Säräisniemi II keramiikan joukosta. Eräs muistuttaa hiukan reunan muodoltaan, mutta varsinkin pintakäsittelystään Porvoon Koitön astiaa, mutta eroaa siitä koristelultaan, joskin kummankin ornamentti on tehty samalla tavalla. Voi olla, että paikalla on eri-ikäisiä aineksia, joskin kulttuurikerroksen ohuus viittaa samanaikaisuuteen. Ainakaan kovin suurista ikä-eroista ei voine olla kysymys.

Paikalta löytyi myös kuonaa, joka Muinaistieteellisen toimikunnan laboratoriossa tutkittuna osoittautui rautakuonaksi. En ole ehdottoman varma siitä, että k.o. kuona olisi samanaikaista keramiikan kanssa. Sitä on voinut paikalle myöhemminkin kulkeutua, joskin on vaikea selittää miten. Muistitiedon mukaan kyseisellä joen rannalla ei ole koskaan ollut kylää. Nyt siinä on huvila-asutusta. Joen toisella puolella, lähellä Viinijärven rautatieasemaa tiedetään olleen pajan ja Viinijärven saarilla ja rannoilla on runsain määrin samanlaista kuonaa. Jos kulttuurikerroksesta löydetty rautakuona on siinä alkuperäistä, niin se viittaa siihen, että kyseessä on rautakautinen asuinpaikka. Metallin valantaa todistavat myös paikalta löydetyt upokkaan(?) kappaleet. Joka tapauksessa on varmaa, että asuinpaikka kuuluu pyyntikulttuurin piiriin ja on kivikautta nuorempi.

Kulttuurikerros sijaitsee jokseenkin samalla korkeudella kuin rautatiesilta Taipaleenjoen kohdalla. - Tutkimukset

Liperissä suoritin 21.7. - 22.7. 1958.

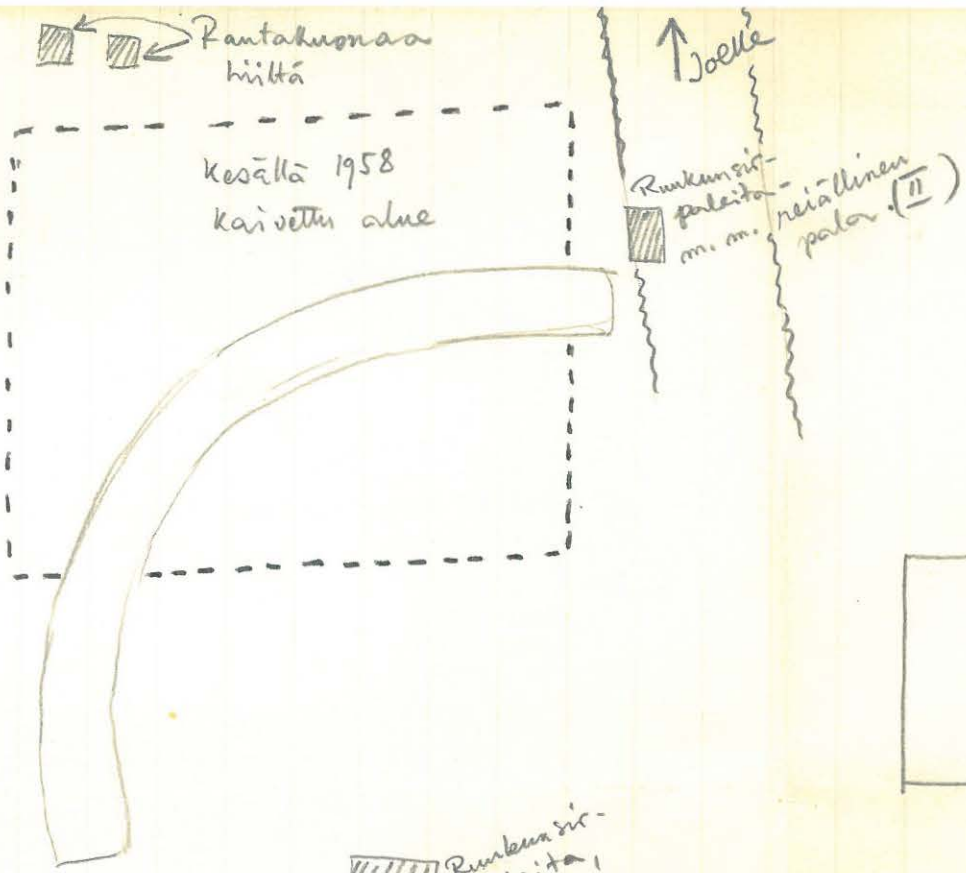
Helsingissä 25 p:nä helmikuuta v. 1959.

Ville Luho

Ville Luho

16131

1959

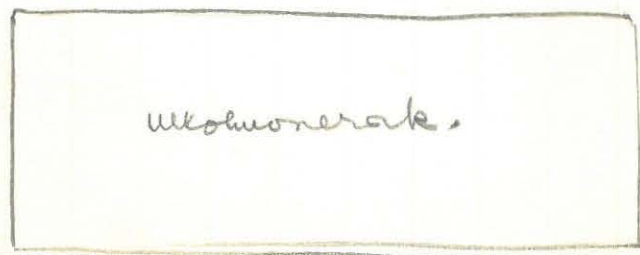
↑
Rantakuonaa + muutamia runkusirpal.

↑
Runkusirpaleita, hirttiä, lunta (I)

↑
Kvartsiä + muutamia sirpaleita

↑
Runkusirpaleita m. m. suurin reunakappale (III)

↑
Edell. kesän -58 löydetty suurehko reunakappale

↑
(III) Runkusirpaleita suurin osa + kvartsiä + rantakuonaa

Kulatie

m. m. haljennut runkusirpale, jonka sisäpuolella on maan kuonapalanen.

Viinijärvi

14254
Jälj

Liperi,

Taipaleenkylä

Kivik. as. paikan löytö

Pirkko Juvonen 1957

Taipaleenjoki

Taipaleen kko

← Kuopioon

Tie Joensuuun →

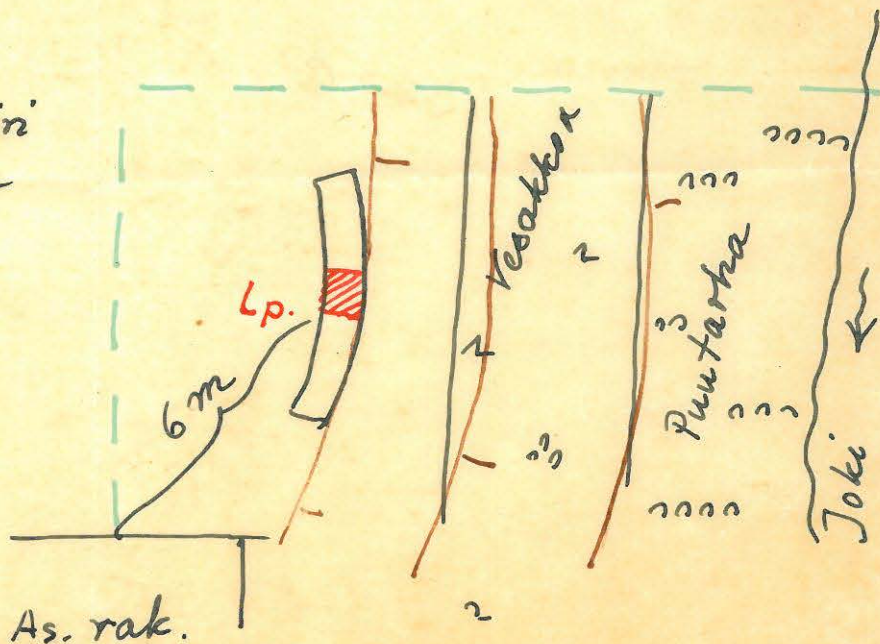
→ Viinijärven asemalle n. 1 km.

Huvila -
tontti

Huvila -
tontti

40m
As. rak.

Omistaa ylikondutööri
Emil Juvonen

Sijeri, Taipale, Juvonen

F. 22750

Kuva 1. - sijeri, Taipale, Juvonen.
Nähtävä Taipaleenjoen ant. ääressällä,
asuinpaikalta suunnilleen pohjoiseen.
Tasalla rautatieilta ja sen takana
Taipaleen ortodoksinen kirkko torni.
V. kuu 1958.

F. 22751

Kuva 2. - sijeri, Taipale, Juvonen.
Kokkainaus juvonen kuvitun puutarhassa.
Valokuvattu etelästä päin. - V. kuu 1958.

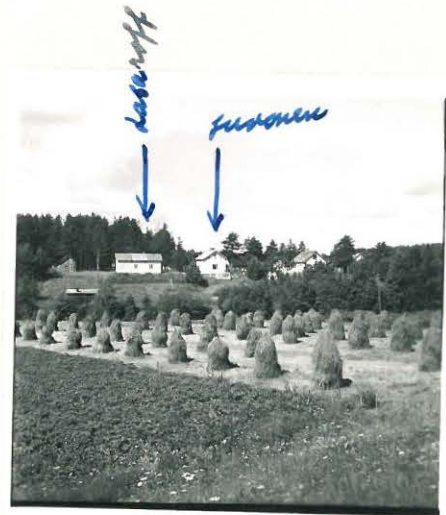

joki —

← Taipaleen joki

F. 22752

Kuva 3. sijeri, Taipale, Juvonen.
Nähtävä Taipaleenjoen itäosassa
asuinpaikalla myöhäkselle. Nähtävät
juvonen (pääty) ja Lasaroffin puutarhat
(vammalla, valkoinen) tornille neuv. - V. kuu 1958.

F. 22753

Kuva 4. sijeri, Taipale, Juvonen.
Kainausalue valokuvattu Taipaleenjoen
- kuvan keskellä - itäosassa suunnilla
samalla kohdalla kuin edellisessä kuvassa.
V. kuu 1958

F. 22754

Kuva 5. sijeri, Taipale, Juvonen.
Kokkainaus juvonen puutarhasta.
Valokuvattu etelästä, Lasaroffin
puutarhasta. - V. kuu 1958

F. 22755

Kuva 6. sijeri, Taipale, Juvonen.
Nähtävä asuinpaikalta,
Lasaroffin puutarhasta
suunnilleen pohjoiseen.
Tasalla (kuvassa keskellä)
rautatierailta ja sen takana
ortodoksinen kirkko torni. - V. kuu 1958

F. 22756

Kuva 7. sijeri, Taipale, Juvonen.
Nähtävä asuinpaikalla
Taipaleenjoen vastakkaisella
si. lauan välillä välillä rannalla.
V. kuu 1958
diittely V. kuu 1958.